

מדינת ישראל

משרד המשפטים

לשכת היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, כ"ב טבת תש"פ

19 ינואר 2020

מס' מסמך: 004-99-2020-001403

(בתשובה נא לציין מספרנו)

לכבוד

עו"ד יוסי אשכנזי

(באמצעות פקס : 03-6966464)

עו"ד עמית חדד

(באמצעות פקס : 03-5333314)

שלום רב,

הנדון: קבלת חומר החקירה בעניינו של ראש הממשלה

סמך: מכתבכם מיום 12.1.2020

במכתבכם שבסימוכין ביקשתם לקבל לידיכם את מלוא חומר החקירה שנאסף ושנרשם על-ידי הרשויות במסגרת תיקי החקירה הנוגעים לראש הממשלה.

לאחר שקילת הדברים, ביקשני היועץ המשפטי לממשלה להודיעכם כדלקמן:

1. ביום 21.11.2019, החליט היועץ המשפטי לממשלה על הגשת כתב אישום נגד ראש הממשלה. באותו יום, נמסר עותק מכתב האישום לידיכם ולידי יושב-ראש הכנסת, בטרם הגשתו לבית המשפט. זאת, בהתאם להוראת סעיף 4(א)(2) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן: "חוק חסינות חברי הכנסת").
2. ביום 2.12.2019, נמסר לידיכם ולידי יושב-ראש הכנסת, בהתאם לבקשתכם, עותק נוסף מכתב האישום שכבר נמסר, בצירוף רשימת עדי התביעה, ואשר צוין בכותרתו – על פי כללי הסמכות המקומית הייחודיים לראש ממשלה מכהן – כי מקום הגשתו הוא בבית המשפט המחוזי בעיר ירושלים.
3. בהמשך לכך, נשלח לעו"ד חדד, ביום 4.12.2019, מכתב מאת היועץ המשפטי לכנסת, עו"ד איל ינון, בו הובהר כי נוכח בקשתכם לראות את תחילת מניין הימים לבקשת החסינות מיום שליחת כתב האישום עם הפרטים הנוספים שהושלמו, ולאור עמדת היועץ המשפטי לממשלה בנושא, המועד האחרון בו רשאי ראש הממשלה לבקש שהכנסת תקבע לו חסינות הוא יום 1.1.2020.
4. ביום 1.1.2020, הוגשה ליושב-ראש הכנסת בקשת ראש הממשלה למתן חסינות. במצב דברים זה, ועד להשלמת הדיון בבקשה, אין היועץ המשפטי לממשלה רשאי להגיש את כתב האישום לבית המשפט, והכול לפי הוראת סעיף 4 לחוק חסינות חברי הכנסת.

5. סעיף 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "חוק סדר הדין הפלילי"), שעניינו "עיון בחומר החקירה", פותח במילים: "הוגש כתב אישום בפשע או עוון..."; וקובע בהמשך לכך מהו חומר חקירה שיש להעביר לנאשם.
6. ללמדך כי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, אשר לפיו יש להעביר לנאשם את מלוא חומר החקירה שנאסף בעניינו, מורה כי יש לעשות כן רק כאשר כתב האישום הוגש בפועל לבית המשפט המוסמך (לעניין זה ראו גם את הוראת סעיף 74(ב) לחוק סדר הדין הפלילי). בהתאמה לכך, כל עוד לא הוגש כתב האישום בפועל לבית המשפט המוסמך, אין תחולה להוראת הסעיף.
7. הוראת סעיף 74, הקובעת באופן מפורש את המועד בו יורשה נאשם לקבל לידי את מלוא חומר החקירה שנאסף בחקירתו, מגלמת בתוכה איזון עדין שערך המחוקק בין אינטרסים מתחרים שונים שעניינם בגילוי מלוא המידע שנאסף בחקירה פלילית, בהם: הצורך במתן אפשרות לנאשם בפלילים להיערך באופן המיטבי להגנה על עצמו מפני הרשעה בפלילים; הגנה מפני פגיעה בפרטיות; הגנה על צדדים שלישיים; יעילות הליכים מקדמיים להגשת כתב אישום, וכיוצא בזאת.
8. על פי האיזון שנקבע בחוק, נקודת הזמן שבה נדרשת הרשות להעמיד לרשות הנאשם את מלוא חומר החקירה בעניינו היא כאמור במועד הגשת כתב האישום. עובר למועד זה, נקבע איזון שונה, במסגרתו אין מקום להעביר את מלוא חומר החקירה, וזאת גם במקרה בו נתקבלה כבר החלטה מקדמית לשקול הגשת כתב האישום בכפוף לשימוע; או שהתקבלה החלטה להגיש את כתב האישום לבית המשפט, מבלי יכולת לממש החלטה זו בשל קיום דיון בבקשה למתן חסינות.
9. מכאן, שבנקודת הזמן הנוכחית, לא קמה עילה למסירת כלל חומרי החקירה לעיון מרשכם, כפי שהתבקש במכתב שבסימוכין.
10. אשר לטענתכם כי קבלת מלוא חומרי החקירה נדרשת לשם טיעון מלא ודיון בבקשת ראש הממשלה לכך שהכנסת תקבע כי עומדת לו חסינות על פי העילות הקבועות בסעיף 4(א)(3) לחוק חסינות חברי הכנסת, נבהיר כי לאחר קבלת החלטת היועץ המשפטי לממשלה על כך שהוא שוקל להגיש כתב אישום נגד מרשכם, בכפוף לשימוע, הועמדו לרשותכם חומרי חקירה רבים. חומרים אלו כוללים את כל חקירות החשודים, מאות עדויות עדים, עשרות אלפי עמודים של תמלילי חקירות, חומר חשבונאי, הקלטות, מזכרים וכיוצא בזה ראיות, המהוות את ליבת חומרי החקירה בתיקים הנוגעים למרשכם.
11. מעבר לאמור, כפי שנקבע זה מכבר בפסיקת בית המשפט העליון, הדיון בוועדת הכנסת בבקשה למתן חסינות לא נועד להחליף את ההליך הפלילי. כך, בבג"ץ 11298/03 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ועדת הכנסת פ"ד מט(1) 895 (2005) נפסק: "בהקשר זה מתעוררת השאלה אם ועדת הכנסת רשאית לבדוק אם יש בראיות העומדות לרשות התביעה כדי לבסס את כתב האישום נגד חבר הכנסת. שאלה זו התעוררה בעבר, וניתנה לה תשובה שלילית. זו גם תשובתי היום. זהו תפקידו של בית המשפט הפלילי שבפניו נידון חבר הכנסת. אין זה תפקידה של ועדת הכנסת. אין לה הכלים הראויים לעריכתה של בדיקה זו" (באופן דומה, ראו גם בבג"ץ 1843/93 רפאל פנחסי, סגן שר וחבר כנסת נ' כנסת ישראל פ"ד מט(1) 661, 706 (1995)).

12. חשוב להדגיש כי סיווג ליבת חומר החקירה נעשה באופן מרחיב, על מנת לאפשר שימוע מעמיק. ואכן, החומרים הרבים שהועברו שימשו בסיס לטיעון יסודי ומפורט שהוצג על ידכם במסגרת השימוע שנערך בפני היועץ המשפטי לממשלה, ואשר נמשך ארבעה ימים מלאים, וכן, במסגרת הטיעון הכתוב שהוגש על ידכם, אשר נשא מאות עמודים.
13. בין הטענות שהוצגו על ידכם במסגרת השימוע, בהתבסס על חומרי החקירה שהועמדו לרשותכם, טענתם בהרחבה גם טענות המופיעות כעת בבקשה למתן חסינות, בפרט תחת העילה של חוסר תום לב והפליה. עילות אחרות המופיעות בבקשה למתן חסינות כלל אינן נוגעות לחומרי החקירה שנאספו (נזק לייצוג ציבור הבוחרים ולתפקוד הכנסת, קיומה של חסינות מהותית בשל כך שחלק מהפעולות הנטענות בכתב האישום נעשו כביכול במסגרת תפקידו של ראש הממשלה כחבר כנסת).
14. מהאמור לעיל עולה, אפוא, כי חומרי החקירה הרבים שהועמדו לרשותכם במסגרת ליבת חומרי החקירה מקיפים את כל הנדרש עבור בקשת החסינות, ואף הרבה מעבר לכך. משכך, לא נמצא כי יש בסיס לטענה שאתם זקוקים למלוא חומר החקירה לשם טיעון מלא בבקשת ראש הממשלה במסגרת הדיון בבקשת החסינות.
15. לא למותר בהקשר זה להזכיר כי כבר ביום 4.12.19, הועמדתם במסגרת מכתבו הנ"ל של היועץ המשפטי לכנסת לעו"ד עמית חדד, על כך שעל בקשת החסינות: "להיות מוגשת ליושב ראש הכנסת בכתב ובצירוף נימוקים, תוך התייחסות מפורטת לעילות הקבועות בסעיף 4(א) לחוק". אף על פי כן, וחרף היכרותכם הטובה עם ליבת חומרי החקירה שעל בסיסה טענתם בשימוע כאמור, הבקשה לקבלת מלוא חומרי חקירה בהקשר של מתן החסינות הועברה מטעמכם ליועץ המשפטי לממשלה רק **כמעט שבועיים לאחר** הגשת הבקשה למתן חסינות, **ומעל לחודש וחצי לאחר** מכתבו האמור של עו"ד ינון ולאחר שהיועץ המשפטי לממשלה העביר לידיכם ולידי יושב-ראש הכנסת את כתב האישום.
16. **בנסיבות אלו, החליט היועץ המשפטי לממשלה לדחות את בקשתכם לקבלת מלוא חומרי החקירה, מעבר לליבת חומרי החקירה אשר כבר נמסרה לידיכם כאמור.**

בברכה,
ד"ר גיל לימון, עו"ד
עוזר בכיר ליועץ המשפטי לממשלה